

AHOZKO EUSKARA FORMALA AISIALDIKO EUSKARAREN OSAGARRI.
ZORNOTZAKO GAZTE BATZUEN DATUAK.

Maialen Arnedo Gaztelurrutia

Ane Badiola Ostolaiz

Leire Gandarias Ispizua

GAKO-HITZAK: Ahozkotasuna. Baliabide diskurtsiboak. Debatea. Gaiaren eraikuntza. Sekuentzia didaktikoa.

0. SARRERA

Lan honek ikasle talde bati egindako debatearen grabaketa eta azterketa biltzen ditu. Hau da, alde batetik grabaketa prozesua eta, bestetik, datuen analisia.

Euskara kalean hain gutxi erabilia, gazteak ahozko egoera formalean nola moldatzen diren aztertu nahi dugu. Hau da, debatea, argudiozko ahozko testu aberatsa da. Eskolan lantzea, gure ustez, erabilera arrunterako ere (alegia, kalerako erabilerarako) baliagarria litzateke.

Azterketa hau saiakera bat da, proba bat. Guk, bildutako datuetan oinarriturik, gure azterketa eremu zehatz batera mugatu dugu; azter daitezkeen alor guztietatik gutxi batzuk landu ditugu. Ikerketarako bidea zabalik gelditzen da beraz.

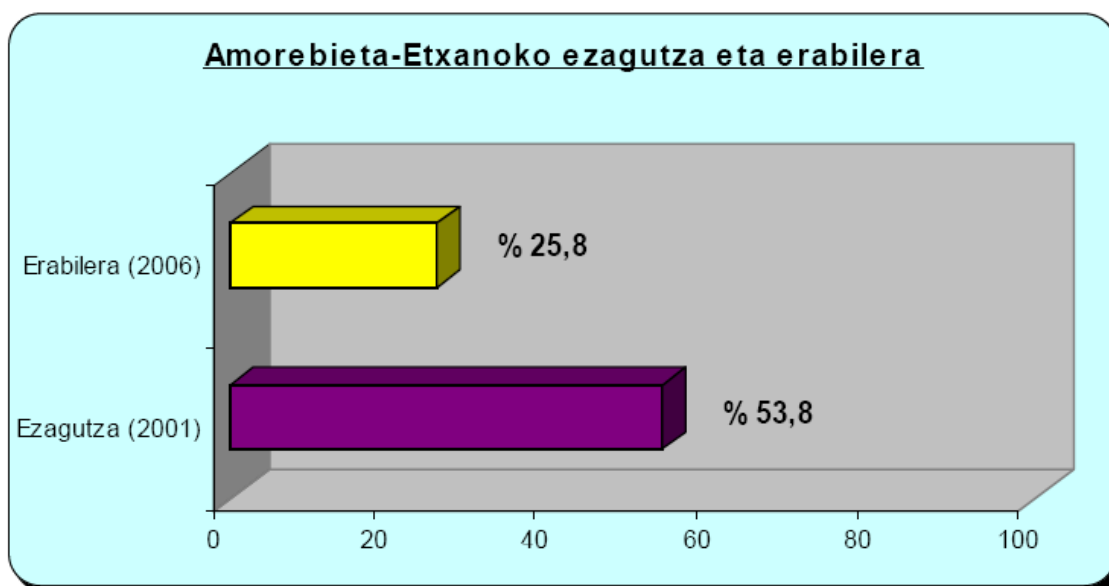
Deskribapen eta azterketarekin hasi aurretik lan honetan lagundu diguten guztiei eskerrak eman nahiko genizkieke: Itziar Idiazabal, Leire Diaz de Gereñu eta Ibon Manterola irakasleei eta Zornotzako *Urritxe* Institutuko irakasle eta ikasleei.

1. KORPUSAREN BILKETA ETA BERE EZAUGARRIAK

Debate saiakera hau Zornotzako *Urritxe Bigarren Hezkuntzako Institutuan* burutu genuen 2010eko apirilaren 28an eta 29an, bigarren batxilergoko D ereduko hamazazpi ikasleko talde batekin.

Soziolinguistika Klusterrak 2006ko urrian egindako neurketen arabera, Zornotzan %53,8koa da euskararen ezagutza. Euskararen kale erabilera, ordea, %25,8koa baino ez da. Hau da, aztergai ditugun ikasleok, lau elkarriketatik bakarra izan ohi dute euskaraz.

Aipaturiko datuak ondorengo taulan ikus genitzake:

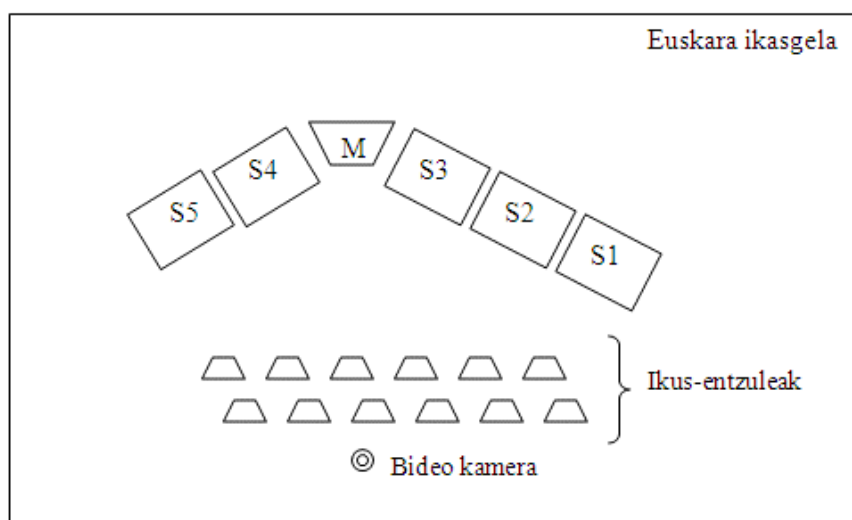
Ikasle hauek ahozko genero mota hau lehenengo aldiz lantzen zutenez, gaia aukeratzea ez zen lan erraza izan. Izan ere, hainbat aldiz irakurri izan dugu aukeratzen den gaia oso garrantzitsua dela debatearen garapen zuzenerako. Gaiak iritzi desadostasuna sortu behar zuen, baina alde/kontra gisako jarrera argudiatu gabeak saihestuz eta gaia interakzioan osatuz. Hau da, gaia oinarri hartuta azpigai eta ideia desberdinak garatzeko erraztasunak eman nahi genizkien. Hauxe izan zen aukeratutako gaia: *“Osasuna gaur egungo gazteengan: eredua aldatzen ari da”*.

Ikasleek genero mota hau lehenengoz landu zutela azpimarratu nahiko genuke. Izan ere, gure ustez, lanketa hau burutzea ohitura balitz, eragina izango bailuke kale erabileran.

Garrok (2007) bere lanean dioten moduan, debate orok ekoiztua izan aurretik aurre lanketa baten beharrezana duela uste dugunez, bi saiotan banatu genuen korpusaren bilketa.

Lehenengo saioan debateaz duten jakintza ebaluatu eta genero honen ezaugarrien eta partaideen azalpena egin genien ikasleei. Ahozko genero honen inguruan zituzten ideiak argitu ostean, debaterako gaia proposatu genuen (“*Osasuna gaur egungo gazteengan: eredua aldatzen ari da*”). Gaia lantzen haste aldera ikasleak biko taldeetan banatu genituen: taldeetako bati moderatzaile rola eman genion eta beste guztiei debatekide rola. Taldeek bakoitzari zegokion rola prestatzeari ekin zioten; hots, moderatzaile taldeak debatea aurrera eraman ahal izateko gidoia eta gaiak prestatu zituen eta debatekide taldeek argudioak, adibideak... Bai irakaslea eta baita gu ere, aurre lanketa horretan mahairik mahai ibili ginen ikasleen lana bideratuz. Eskola ordua bukatzean, bikote bakoitzak pertsona bat aukeratu zuen debatean parte hartzeko eta gainerako guztiek ikusle/entzule rola bereganatu zuten.

Bigarren saioan, aurre lanketan prestatuturikoa praktikan jarri genuen debatea grabatuz. Moderatzailea eta debatekideak ‘U’ baten gisako irudia osatuz mahaietan eseri genituen (moderatzailea erdian) eta ikusleak hauen aurrean:

Saioa aurrera eramateko ezinbestekoa izan zen mikrofonoak beteriko funtzioa. Moderatzailea izan zen mikrofonoa solaskideei banatzearen arduraduna. Mikrofonoak ahalbidetu zuen solaskideen artean hitz-txandak errespetatzea eta ondorengo transkribaketa lanak erraztu zizkigun.

Grabaketa horretan lortutako korpusak ia 40 minutuko luzera dauka. Ez du kalitate onegirik, ahotsa ez baita ongi entzuten. Hala ere, grabaketa guztia hitzez hitz transkribatzea lortu genuen.

2. KORPUSAREN AZTERKETARAKO METODOLOGIA:

Korpusaren azterketan bi azterbide izango ditugu: batetik, solaskide eta moderatzaileak debate batek berezko dituen ezaugarriak (besteen hitzak aintzat hartzea, hitz-hartzeak errespetatzea...) betetzen dituzten eta, bestetik, gaiaren kudeaketa nolakoa izan den.

Hori egin aurretik, azterbide bakoitzean zer aztertuko dugun eta nola aztertuko dugun azalduko dugu:

2.1. Debatearen zein ezaugarri aztertuko ditugun

Debate bat aztertzerakoan hamaika ezaugarri daude aztergai. Guk, ordea, batzuk baino ez ditugu kontutan hartu. Hauexek dira:

Moderatzaileak, hiztuna, egoera eta gaia aurkeztu behar ditu batetik. Bestalde, bera da kideei txanda ematearen arduraduna, baita, beharrezkoa denean solasaldia moztearena ere. Gai bakoitzaren amaieran laburpen bat egin behar du, beste azpi-gaiei ateak irekiz. Moderatzaileak objektiboa izan behar duenez, garrantzitsua da bere iritzia ez ematea. Ikus Dolz & Schneuwly (1998) liburuan debateari buruzko ezaugarri gehiago.

Solaskideek, kideen txanda errespetatu behar dute eta moderatzaileak txanda ematean soilik hitz egin. Euren iritzia arrazoiak emanez azaldu behar dituzte, lokailuak eta antolatzaileak erabiliz. Bestalde, kideen iritzia kontuan hartuz hitz egin behar dute.

2.2. Gaiaren kudeaketa nola ebaluatuko dugun

Azterbide hau, Garrok, Idiazabalek eta Larringanek (2007) “Gaiaren eraikuntzarako baliabide diskurtsiboak debateetan” lanean egindako sailkapenaren arabera

egin dugu, nahiz eta modeloa egokitu egin dugun. Autore hauek aipatzen dute gaiaren eraikuntzan bost baliabide diskurtsibo daudela:

- Gaiaren sarrera edo hasiera: Gaia aurkeztea da; eztabaidaren abiapuntua.
- Gaia mantentzea: Gaiarekiko argudioak errepikatzea, ekarpen berririk egin gabe.
- Gaia garatzea: Gaia zabaltze aldera ekarpenak eta birformulazio berriak egitea da.
- Gaia desbideratzea: Gai baten barnean itzulinguru moduko saio bat egitea da, gaia aldatzea baino mugatuagoa, baina gaia garatzea baino zabalagoa dena.
- Gaia aldatzea: Lantzen ari den gaiaren baitan beste gai bat proposatzea da.

Korpusaren azterketan, debatekideek baliabide diskurtsibo hauek nola garatu dituzten aztertuko dugu. Hala ere, laugarrena (gaiaren desbideratzea) ez dugu aztertuko.

3. EMAITZAK

3.1. Debatearen ezaugarrien azterketa

Oro har, debatekideek goian (2.1. puntua) aipaturiko ezaugarriak espero baino hobeto betetzen dituzte. Debatearen kudeaketa, beraz, ongi joan da; emaitzak uste baino hobeak izan dira.

Hurrengo taula honetan solaskideek eta moderatzaileak bete beharko lituzketen ezaugarriak ageri dira, + eta – ikurrekin, egitekoak betetzen dituzten edo ez adierazteko:

Moderatzailea		Solaskideak	
-Hiztunak, egoera eta gaia aurkeztu	+/-	-Kideen txanda errespetatu	+
-Kideei txanda eman eta kendu	+/-	-Moderatzaileak txanda ematean soilik	+
-Gai bakoitzaren amaieran laburpena egin	+	hitz egin	
-Objektiboa izan behar du	+/-	-Euren iritziak argudiatu	+/-
		-Lokailuak eta antolatzaileak erabili	+/-
		-Kideen iritziak kontuan hartu	+/-

Taula honetan ikus genezakeen moduan, moderatzaileak, oro har, ezaugarri guztiak betetzen ditu. Hala ere, aipatzekoa da egoera ez duela aurkezten eta solaskide guztiei galdera berbera egiten diela ideia bat proposatzen den bakoitzean. Beherago aipatuko dugun moduan, zenbait unetan objektibotasuna ere galtzen du.

Solaskideek ere ezaugarri gehientsuenak betetzen dituzte. Debateko partaideek hitz egiteko mikrofono bat dutenez, txandak ongi errespetatu dituzte, ez diete bata besteari hitza kentzen. Iritziak arrazoiz babesturik ematen dituzte eta beste solaskideen iritziak kontuan hartuaz hitz egiten dute (nahiz eta badiren salbuespenak). Antolatzaile eta lokailu mordoa erabiltzen dute euren jardunean, euren diskurtsoa antolatuz. Hala ere, beti baliabide berak erabiltzera jotzen dute, hau da, lokailu eta antolatzaile berdinak erabiltzen dituzte beti.

Ikus-entzuleek isiltasuna eta arreta mantentzen dute uneoro, beraz, ongi betetzen dute ezaugarri hau.

3.2. Gaiaren eraikuntza

3.2.1. Gaiaren sarrera edo hasiera

Debateetan, oro har, moderatzailearen lana da gaiari hasiera ematea, nahiz eta solaskideek ere proposa ditzaketen gaiak debatea aurrera doan heinean. Gure korpusean moderatzaileak metahizkuntza baliatzen du gai nagusia aurkezteko. Egoki aurkezten du kontsigna debatea hasi orduko, lehenengo hitz-hartzean:

1. *M: Arratsaldeon lagunok e gaur hemen eingo dogun debatean gaia hau izango da / osasuna gaur egungo gazteengan / eredia aldatzen ari da //*

3.2.2. Gaia mantentzea

Baliabide diskurtsibo hau hasieran espero genuena baino askoz gutxiago darabilte. Solaskideek sekuentziaren kudeaketa propioak egin eta norabide propioa hartzeko gai direla ikus genezake; hau da, ez dira mugatzen baieztatzera/ezeztatzera edo alde/kontra egitera.

Gaia mantentzeak gaiaren saturazioa dakar, eta debate honetan gaiaren saturazioa ez da handia, nahiz eta kasu batzuetan badagoen:

68. S3: *Ba noizbaiten / bueno e egia esan gutxi / baina agian urtero (x2) bider batean bai joaten joaten xx xx medikura hori txekoak edo egitera hori superzi supertizi (?superstizio) bueno gainetik jakiteko ea nola dagoen e: gure osasuna ta bai kontutan hartzekoa da ere hori ikastetxeek ikastetxeetan e: jende asko etortzen direla ba inkestak egitera hori janari haueri buruz edo elikadurari buruz eta esaten esanez hori zein den horietatik osasuntsuena eta hori gobernuak hori antolatzen du ta kontutan hartzekoa da zeren hori oso responsabilitate handia da uste dugu e nagusien partetik eta yasta / hartu*

Kasu honetan, solaskideak bere bizipen pertsonalak kontatzen ditu gaia saturatuz, ez baitu ekarpen berririk egiten.

Moderatzaileak ere eragiten du gaiaren saturazioa noizbehinka. Esaterako solaskide guztiei galdera bera planteatzen die, hauei, gaia mantentzera bultzatuz:

13. M: Zuk zer pentsatzen dozu Xabier?

14. S4: *Nire ustez ba gaur egungo gazteen ehuneko handi batek kirola egiten du // e eskoletan da kirolaren balioa azaltzen diote osasunarentzako da halako gauzentzako zelakoa den*

15. M: Beñat ze usteozu?

16. S3: *Bueno ba nik e: baten batean ez nago ados hori berak esan duenarekin baina esan behar dut hori erdizka e erdi e: erdi egie dela zeren e: bueno ikasleen zati handi bat e egiten dutena da ba bueno ikastea ta batzutan hori e: antolaketa oso txarra izaten da eta / bueno ba ikasketak hori oso batera hartzen dira eta asko ikasi behar dute eta denbora asko kentzen die / baina egia da ba denbora izaten dutenean / bueno / batzutan bai e daudela pertsona asko / hori deportea egiten dutela ta badakitela opzio oso (x3) osantsu osasuntsua dela*

17. M: Arrate zuk ze usteozu?

18. S2: *Ba ni be bai ados nau Beñategaz ze / gaur egun esaten dabe gazte askok eztabe plantietan hori ba telebista ikusten dabelako ta baia / ikasketek kentzen dabe denbora asko da / da azkenenan ezteko guz egunean hainbeste ordu ba dana / ondo / banatzeko edo*

3.2.3. Gaia garatzea

Hirugarren baliabide diskurtsibo hau espero genuena baino askoz gehiago ageri da. Moderatzaileak gaitasuna du gaiaren bidea aldatzeko eta segituan antzematen du gaia noiz ari den saturatzen. Solaskideek ere gaitasun handia erakusten dute gaia garatzeko orduan, ia interbentzio guztietan ideia berriren bat proposatzen baitute.

Ondorengo hitzartzean ikus genezakeen moduan, moderatzaileak azpi-gai bat proposatzen du eta solaskideei iritzia eskatzen die. Solaskideek gaiaren inguruko ideia berriak proposatzen dituzte, ez dira moderatzailearen esana baieztatzeraz edo ezeztatzeraz mugatzen:

36. M: *Ez e hurrengo adibidez e elikaduran eredia aldatzen ari dala esaten dabilie (=dute)*
37. S3: *Bueno ni esan izan naiz da bakarrik hori gazteentzat e (x2) lotzen zaion zerbait gizarte osoari afektatzen dio / egia da gaur egunotan hori e: esaten direnak janari transgenikoak hori modan jartzen ari direla / nik ziur ez dakit hori e osasunerako txarra den ala kontutan hartzekoa da batez ere gazitietan loditasun maila askoz ere sendoago askoz ere handiagoa da eta nire ustez horretan antsietateak eragin handia daukala ze mutil asko antsietatea daukatenean hori ba jaten hasten dira ta urduritasunak egiten du*
38. M: *E / esaten dute gazteen ehuneko laurogeiak e fast food-a hartzen duela e astean birritan / ze uste dozue hau egia dala edo?*
39. S2: *Bueno igual astean birritan lar da baia asteburuetan / argi dau / ba jendea ez tala joaten e begetariano batera jaten / ba juten dire edo burger king mcdonalds / eta holako lekuetara dalako merkeaua ta prestatzeko be bebai etxean egiten badozuz ba askobe (=askoz ere) erreza da*
40. M: *Mikel?*

41. S1: *Ba uste dot egia dala ta fast food edo janari azkarra gero ta gehiago jaten dala / ta hori ezta gazteen arazoa bakarrik / gurasoena da / gurasoen arazoa izen ahal da e gurasoek e ume txikiei gurasoek emoteotzielako janarie da (=eta) esateotzie nun jan ta dana da kontzentzia arazo bat dalako azkenean / e danon (x2) kontzientzian aldatu (x3) ein bidan gauza bat e ohitura bat e aldatu ein bidan ohitura bat*
42. M: *Jon zuk zegaitik uste dozu azken urteetan e hainbeste fast food jaten dala?*

Bestetik, adibidez eta definizioz hornitzen dituzte argudioak, diskurtsoa aberastuz. Gainera, hitz-hartzeen amaieran proposatutako ideiak birgogoratzen eta azpimarratzen dituzte, euren iritzia iritziari enfasia emanez. Horixe ikus genezake adibide honetan:

- 12 S5: *Bueno ba alde batetik ez nago guztiz ados horrekin / e uste dut e ba egia da ba kirol gutxiago egiten dela ez? ba adibidez telebistagatik e: bideojokoengatik / gazteek gero eta gehiago erabiltzen dituzte horrelako teknologiak eta / (x2) ba kirol gutxiago egiten da baina / hala ere / gazteek ez diote kirola egiteari utzi / kirola egin egiten da*

Bestalde, moderatzaileak planteatzen dituen galdera murrizak gainditzen dituzte, hitz-hartze luzeak eta aberatsak eginez. Azkenik, antolatzaile ugari eta mota desberdinetakoak erabiltzen dituzte, eta berauen erabilera egokia da.

Hala ere, gabeziak ere badituzte. Moderatzaileak galdera itxiegiak egiten dizkie solaskideei, bai/ez edo ados/kontra erantzuna dakartenak.

- 67 M: *Zuk ze zenbatero joaten zara e kontrol medikoak egitera?*
- 85 M: *Ta zu ze iñoz jua zara natural naturista batengana edo?*

Bestalde, zenbait momentutan moderatzaileak solaskideenak izan behar luketen argudioak hartu eta bere egiten ditu. Solaskideek ere burutzen dute akatsik: hitz-hartze luzeegiak egiten dituzte batetik, euren iritzia astunago eginez.

3.2.4. Gaia aldatzea

Korpus honetako debatearen gai nagusia bakarra da. Hortaz, ezin genezake gaikako aldaketarik aurkitu. Alabaina, baditugu hiru azpi-gai eta azpi-gai hauetariko bakoitza gai aldaketa bat dela esango dugu.

Moderatzaileak gai aldaketaren bat egin nahi duen bakoitzean, lehenengo eta behin aurreko ideiarekin laburpentxo bat egiten du eta jarraian gai edo ideia berria proposatzen du. Hala ere, badago hutsunerik.

Esate baterako, moderatzaileak baliabide edo antolatzaile diskurtsiboen ezagutza falta du gaiak aldatzeko orduan. Solaskideek gai beraren bueltan ideiak proposatzen dituzte etengabe, baina ez dute gai aldaketarik egiten. Oro har, gure ustez, debate honetako solaskideen helburua, ekarpenak egitea da gai berriak proposatzea baino gehiago.

Hona hemen goian aipaturiko ezaugarrietariko batzuk biltzen dituen hitz-hartze sorta bat¹:

57. M: Arrate ta goxokiak bebai jaki manipulatuak dira? / zuk e ze usteozu gaur egun goxoki asko jaten dire edo:?

58. S2: Ba nire ustez bai / e goxoki gehiegi saltzen die da karo umeak zer jango dabe eztabe jango eztabe gureko bokata bat jan / jaten dabez goxokiek / da horrek dekiaz produkto pilo bat ta gehienak eztakigu zeintzuk diezen da (=eta) horrek eiten dau asko hartzen badozuz ba osasunarentzako ezta izango ona

59. M: Ta horren aukako / e zer al dogu ein horren aurka edo?

60. S2: Ba eztakit hori etxean be erakutsi behar da eztala eztiela jan behar hainbeste

61. M: Bueno ba / hori jaki manipulatuak ikusten da ba bere alde onak dekozela adibidez Ikerrek esan dauzenak e eta Jonek horrek kontserbatzaileak edo holakoak / baina badauz e beren kalte txarrak be badekie ez // e badau (x2)

¹ Azpimarraturik: gaia garatzea; beltzez eta hizki zuriekin: gaia aldatzea; gris ilunez: gaia mantetzea; gris argiz: laburpenak; lauki batean sarturik: antolatzaileak eta bestelako esapideak.

topiko bat esaten dabena gaurko (x2) gazteek e eztutela kontrol medikurik pasatzen / zer usteozu honen inguruen Jon?

Adibide honetan ikus genezake moderatzaileak (M) solaskide bati gai berri bat proposatzen diola eta S2 solaskideak, gaia mantentzeaz gain, ekarpen berri bat egiten duela (58. hitz-hartzea, larrosez). S2 solaskideak esandakoaren harira, moderatzaileak galdera berri bat du eta S2 solaskideak ekarpen berri bat eginaz erantzuten dio.

Bestalde, hitz-hartzearen bukaeran moderatzaileak solaskideek egindakoaren laburpena egiten du (61. hitz-hartzea, marroiz) eta, ondoren, gaia aldatzen du (61. hitz-hartzea, urdinez). Gainera, adibide batez babesten du bere esana.

Ikus genezake, antolatzaile ugari darabiltela, nahiz eta askotan errepikatu egiten dituzten. Bestalde, iritzia emateko esapideak ere erabiltzen dituzte: *adibidez, nire ustez...*

4. ONDORIOAK

Oro har, debatearekiko dugun inpresioa positiboa da. Debatekideen herriak eta adinak debatearen jarraibidean eragin handia dutela uste dugu. Herriari dagokionez, debatea Zornotzako ikasleekin grabatua izanda (ikus kale erabilera neurketak), uste baino emaitza hobeak lortu direla deritzogu. Izan ere, ongi moldatzen dira ahozko jenero honen lanketan. Adinari dagokionez, orain arte egindako debateen azterketek haurren korpusak zituzten oinarri. Gure korpuseko kideak, ordea, 17-18 urteko gazteak dira eta adinak badu bere isla debatearen kalitatean. Debatearen emaitza uste genuena baino hobe bada ere, argi dugu badagoela zer konpondu eta zer landu.

Bestalde, burutu dugun lana euskararen ahozko ezaugarriak aztertzeke baliagarria dela uste dugu. Honetaz gain, eskolan ahozkotasunarekin egindako lanketa kale erabilerarako baliagarria dela deritzogu. Eskolan, gisa honetako azterketak adin desberdineko ikasleekin egingo balira, egunerokotasuneko jardunean eragina izango lukeela esango genuke. Didaktika zehatzen premia nabaria da.

BIBLIOGRAFIA

- ALDASORO, M & ELORZA, I (2004) “Ahozketasuna hizkuntza arloan: ikasleari hitz ematen. Planteamendu teoriko orokorra”, Ahozketasuna: testuingurua eta esperientziak, Zarautz: Ikastolen elkarte, 99-128 orr.
- DE PIETRO, J-F; ERARD, S & KANEMAN-POUGATHCH, M (1996/97) “Un modele didactique du “debat”: de l’objet social a la pratique scolaire”, Enjeux, 39/40 zka., 100-129 orr.
- DOLZ, J. & SCHNEUWLY, B. (1998). *Pour un enseignement de l’oral*. Paris: ESF.
- ELHUYAR (2000) *Elhuyar hiztegia: Euskara - gaztelania. Gaztelania - euskara*, Usurbil: Elhuyar fundazioa.
- GARRO, E. (2007). “Jendaurreko Debateak Euskaraz. Diskurtso Erreferituaren Azterketa. *“Les débats en basque. Analyse des discours rapportes”*. EHuko Doktorego Tesi Europarra.
- GARRO, E; IDIAZABAL, I & LARRINGAN, LM (argitaratzeke [2007]) “Ahozko debateetako zenbait baliabide diskurtsibo eta haien didaktika”
- GARRO, Eneritz; IDIAZABAL, Itziar & LARRINGAN, LM (2007): “Gaiaren eraikuntzarako baliabide diskurtsiboak debateetan”. In IDIAZABAL I. & GARCIA AZKOAGA I. (ED) “Ahozko hizkuntza. Euskararen azterketarako eta didaktikarako zenbait lan (Publicación electrónica de la UPV-EHU) ISBN: 978-84-690-853-1. (Bertsio elektronikoa)
- GAZTEEN EUSKAL BEHATOKIA (2008). *Osasuna eta gazteak. Euskadiko gazteen ikusmoldeak osasunari buruz*. Bilbo: Eusko Jaurlaritza.
- HARLUXET (1998) *Harluxet hiztegi entziklopedikoa*, Donostia: Klaudio Harluxet fundazioa.
- http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r432459/eu/contenidos/informacion/difl0_curriculum_berria/eu_5495/decretos_normativa_indice_e.html (88-148)

LARRINGAN, LM (2002). “Debate con jóvenes: interlocución, tema y tarea”, *Textos. Didáctica de la lengua y literatura*, 29, 2002. 21-30

REDAL, E.J. & URIARTE, J.S. (zuz.) (2009). *Baikor 2*. Zubia-Santillana.

ABSTRACT

Zornotzako ikastetxe batean bigarren batxilergoko D ereduko hamazazpi ikasleko talde batekin debate bat egin zen, eskolan gutxi lantzen den ahozko euskararen genero formal honetan nolako baliabideak agertzen diren aztertzeko (*). Bereziki aztertu diren atalak hauek dira: debatearen kudeaketa orokorra (solaskideen eta moderatzailearen parte-hartzeak nola bideratzen diren) eta debatean jorratutako eduki gaien kudeaketa (gai berriak proposatzea, mantentzea, aldatzea...) hartarako erabiltzen dituzten baliabideak aztertuz (antolatzaileak, sarrera egiturak, berformulatzaileak,...). Eraitzen arabera ikus daiteke gazte hauek badituztela hainbat gaitasun baina gabeziak ere nabari direla. Gure ustez, aisialdian euskara gehiago erabiltzeko, eskolek euskarak berezkoak dituen ahozko genero formalak gehiago lantzea eraginkorra izango litzateke.

* Lan hau Itziar Idiazabalek eta Leire Diaz de Gereñuk irakasten duten Euskararen Irakaskuntzarako Metodologia (Euskal Filologia, UPV/EHU) ikasgaiaren barruan egin zen 2010eko udaberrian.

Con el fin de examinar qué recursos aparecen en el debate (siendo éste un género formal poco trabajado en las escuelas), se efectuó un debate con diecisiete alumnos del modelo D de segundo de bachillerato de un instituto de Zornotza (*). Estos son los ámbitos que se han analizado: la gestión general del debate (cómo se gestiona la intervención de los participantes y del moderador) y la regulación de los contenidos temáticos tratados en el debate (proponer nuevos temas, mantenerlos, cambiarlos...) analizando los recursos que

se usan para dichas intervenciones (organizadores textuales, estructuras de introducción, reformuladores...). En los resultados se puede ver que estos jóvenes poseen muchos recursos pero también se manifiestan algunas carencias. En nuestra opinión, sería muy eficaz que se trabajasen más los géneros formales propios del euskera en las escuelas para así promover el uso del euskera también en el ámbito del ocio.

* Este trabajo se efectuó en primavera del 2010 dentro de la asignatura *Euskararen Irakaskuntzarako Metodologia* (Euskal Filologia, UPV/EHU) impartido por Itziar Idiazabal y Leire Diaz de Gereñu.

Dans le but d'examiner les ressources qui apparaissent dans le débat (un genre formel peu utilisé à l'école), nous avons réalisé un débat dans un lycée de Zornotza avec la participation de dix-sept étudiants de second année de baccalauréat en modèle D (tout l'enseignement est donné en basque) (*). Les domaines considérés sont les suivants: la gestion globale du débat (l'organisation de la participation des membres et du modérateur) et la gestion des contenus traités (la proposition de nouveaux thèmes, l'entretien, le changement ...) avec l'analyse des ressources utilisées pour ces gestions (les organisateurs textuels, les ressources d'introduction, les reformulations ...). Dans les résultats on s'aperçoit que ces jeunes ont certaines compétences, mais ils montrent aussi certaines lacunes. À notre avis, pour que le basque soit plus employé en temps de loisir, il serait souhaitable que les écoles renforcent aussi l'utilisation du genre formel du basque.

* Ce travail a été réalisé au printemps de 2010 dans la matière : *Euskararen Irakaskuntzarako Metodologia* (Méthodologie pour l'enseignement de la langue basque des études de Philologie Basque, UPV / EHU) donnée par Itziar Idiazabal et Leire Diaz Gereñu.

A debate was carried out with seventeen students in Basque in the last year of high school (17-18 years old) in Zornotza in order to understand the means that come out on this formal genre that is rarely worked on at schools. (*). These are the fields that have been analyzed: the general management of the debate (how the participation of the members and the moderator are led) and the management of the thematic contents dealt with on the debate (proposing new themes, keeping them, changing them, etc.) while analyzing the means that have been used for that management (discourse connectors, introductive structures, reformulation, etc.). It can be observed in the results that these young people have much talent but they also have some weak points. In our opinion, it would be very effective to have these formal oral genres that are characteristic of spoken Basque language more often at schools in order to stimulate the use of Basque in leisure time.

*This paper was written during spring of 2010 for the course *Euskararen Irakaskuntzarako Metodologia* (Basque Studies, UPV/EHU) taught by Itziar Idiazabal and Leire Diaz de Gereñu.